

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 lipca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Ryszard Witkowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Małgorzata Bednarek

SSN Anna Dziergawka

w sprawie **K. S.**

skazanego z art. 209 § 1 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 16 listopada 2024 r.

kasacji Rzecznika Praw Obywatelskich na korzyść skazanego

od prawomocnego wyroku nakazowego Sądu Rejonowego Szczecin - Centrum
w Szczecinie z 7 lipca 2023 r. sygn. akt V K 527/23,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Rejonowemu Szczecin - Centrum w Szczecinie do ponownego
rozpoznania.**

[PGW]

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy Szczecin - Centrum w Szczecinie wyrokiem nakazowym z 7 lipca 2023 r. sygn. akt V K 527/23, uznał K. S. za winnego tego, że w okresie od 1 kwietnia 2018 r. r. do 2 lutego 2023 r. w S., uchylał się od wykonania obowiązku alimentacyjnego orzeczonego wyrokiem Sądu Rejonowego Szczecin Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie z 7 kwietnia 2014 r. sygn. akt VIII RC 106/13 na rzecz małoletniej W. S. w kwocie po 300 zł miesięcznie, podwyższonych wyrokiem Sądu Rejonowego Szczecin Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie z 10 stycznia 2018 r. sygn. akt VIII RC 521/17 do kwoty 600 zł, w wyniku czego łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości alimentacyjnych stanowi równowartość co najmniej trzech świadczeń okresowych, czym działał na szkodę W. S., i kwalifikując wskazany czyn z art. 209 § 1 k.k., wymierzył oskarżonemu karę 8 miesięcy ograniczenia wolności (wyrok nakazowy k. 130).

Powyższy wyrok nakazowy nie został zaskarżony sprzeciwem przez żadną ze stron i uprawomocnił się z dniem 25 lipca 2023 r. (k. 130,137).

Kasację od tego orzeczenia wniósł Rzecznik Praw Obywatelskich, który zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia - naruszenie prawa procesowego tj. art. 500 § 3 k.p.k., polegające na przyjęciu, że okoliczności przypisanego wskazanym wyrokiem nakazowym czynu z art. 209 § 1 k.k., co do czasu popełnienia przestępstwa (w zakresie cezur czasowych od 1 kwietnia 2018 r. do 16 lipca 2020 r.), rzutującego na możliwość pociągnięcia do odpowiedzialności karnej jak i na jej kształt, nie budzą wątpliwości, i w konsekwencji wydaniu wyroku nakazowego, podczas gdy zebrane dowody zgromadzone w aktach sprawy wskazują bezspornie, że czyn niealimentacji popełniony na szkodę tej samej, małoletniej pokrzywdzonej – W. S., obejmujący m.in., lecz nie wyłącznie, okres wyznaczony wskazanymi wyżej cezurami czasowymi, stanowił przedmiot uprzednio wydanego, prawomocnego wyroku skazującego Sądu Rejonowego Szczecin - Centrum w Szczecinie z 27 kwietnia 2021 r. sygn. akt V K 208/21.

W oparciu o tak sformułowany zarzut skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku nakazowego i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu Szczecin - Centrum w Szczecinie do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście zasadna, co pozwalało na rozpoznanie jej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k. i uwzględnienie w całości.

Porównanie opisów czynów przypisanych w wyrokach Sądu Rejonowego Szczecin - Centrum w Szczecinie z 27 kwietnia 2021 r. w sprawie sygn. akt V K 208/21 oraz z 7 lipca 2023 r. w sprawie sygn. akt V K 527/23, prowadzi do wniosku, że dotyczą one przestępstw niealimentacji popełnionych przez skazanego na szkodę tego samego pokrzywdzonego – W. S.

Pierwszy z wydanych wyroków obejmuje okres od 31 marca 2017 r. do 5 sierpnia 2017 r. i od 10 października 2017 r. do 16 lipca 2020 r. (sygn. akt V K 208/21), drugi zaś chronologicznie wyrok odnosi się do okresu od 1 kwietnia 2018 r. r. do 2 lutego 2023 r. (sygn. akt V K 527/23). Wynika z tego, iż tożsamość czynów obejmuje tylko okres od 1 kwietnia 2018 r. do 16 lipca 2020 r. Powoduje to, iż zaistniała sytuacja procesowa nie wywołuje stanu rzeczy osądzonej w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. W wypadku przestępstw wielokrotnych bowiem, do których należy występek z art. 209 § 1 k.k., nie ma stanu rei iudicata, jeśli uprzednie prawomocne skazanie dotyczy tylko fragmentu zarzuconego później czynu (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 23 lutego 2021 r. sygn. akt IV KK 186/20; z 9 sierpnia 2017 r. sygn. akt II KK 222/17; z 17 listopada 2004 r. sygn. akt V KK 272/04). Natomiast słusznie podnosi skarżący, że w rozpatrywanej sprawie nie zostały spełnione warunki do procedowania w trybie nakazowym, albowiem stosownie do art. 500 § 1 i 3 k.p.k. możliwość wydania wyroku nakazowego zachodzi jedynie wówczas, gdy materiał dowodowy zebrany w sprawie pozwala na stwierdzenie, że okoliczności czynu i wina oskarżonego nie budzą wątpliwości. Przesłanka braku wątpliwości obejmuje nie tylko ustalenia w zakresie sprawstwa czynu, ale także wszelkich okoliczności mających wpływ na dokonanie jego właściwej prawnokarnej oceny. Do tych okoliczności zaliczyć należy również czas przestępnego zachowania się sprawcy, gdyż ma on znaczenie z punktu widzenia różnych instytucji prawnych, które rzutują na możliwość pociągnięcia do odpowiedzialności karnej, jak również na kształt tej odpowiedzialności. Tymczasem w realiach rozpoznawanej sprawy zachodziły wątpliwości co do prawidłowości przypisania oskarżonemu całego, przyjętego w akcie oskarżenia, czasokresu niealimentacji.

Bezspornie zatem, wyrokując w sprawie o sygn. akt V K 527/23, sąd *meriti* dopuścił się rażącej obrazy art. 504 § 1 pkt 4 k.p.k., który to przepis nakazuje precyzyjne - w realiach danej sprawy - określenie czasu popełnienia przestępstwa. W opisie czynu przypisanego na mocy wyroku nakazowego analogicznie jak w wyroku wydawanym po przeprowadzeniu rozprawy głównej (art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k.), należy zawrzeć nie tylko określenie sposobu popełnienia przestępstwa, jego ewentualne skutki, rodzaj atakowanego dobra chronionego prawem, ale także czas i miejsce jego popełnienia. Precyzyjne ustalenie czasu popełnienia przestępstwa, jak wskazano, ma istotne znaczenie dla pociągnięcia sprawcy do odpowiedzialności karnej (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 19 marca 2019 r. sygn. akt IV KK 58/19 oraz z 20 kwietnia 2017 r. sygn. akt V KK 39/17).

Powyższe przesądziło o konieczności uchylenia wyroku i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania, gdyż dopiero prawidłowa ocena czasokresu niealimentacji oskarżonego w powiązaniu z jego aktualną kartą karną (uprzednie prawomocne skazania z art. 209 k.k.) pozwoli adekwatnie rozważyć zakres ewentualnej odpowiedzialności karnej oskarżonego. Przy ponownym rozpoznaniu Sąd ten uwzględni poczynione uwagi i wyda orzeczenie odpowiadające przepisom prawa.

Kierując się przedstawionymi względami, Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.

Małgorzata Bednarek Ryszard Witkowski Anna Dziergawka

[PGW]

[ms]